

ЗМІСТ

СЛОВО ВІД АВТОРА	1
ПРОЛОГ	9
РОЗДІЛ I	
РОКИ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. ТИМЧАСОВІ КОНСТИТУЦІЇ	19
1.1. Відновлення незалежності	19
1.2. Монархічний проект	20
1.3. Крок до демократії: перша Тимчасова конституція Литви 1918 р.	23
Міжрозділ 1.1. Вікно можливостей	29
1.4. Виклики зими-весни 1919 р.	32
1.5. Тимчасова конституція Литви 1919 р.	34
1.6. Переможні літо-осінь 1919 р.	40
1.7. Установчий Сейм. Декларація незалежності 1920 р.	41
1.8. Тимчасова конституція 1920 р.	44
Міжрозділ 1.2. Здійснені і нездійснені мрії	48
ІЛЮСТРАЦІЇ ДО РОЗДІЛУ I	74
РОЗДІЛ II	
ДОБА ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ.	
ПЕРША ПОСТІЙНА КОНСТИТУЦІЯ ЛИТВИ	86
2.1. Завершення Війни за незалежність і «біль покоління».	86
2.2. Роки великих звершень	91
2.3. Конституція 1922 р.	95
2.3.1. Преамбула	96
2.3.2. Розділ I – Загальні положення (Ст. 1–7).	96
2.3.3. Розділ II – Громадяни Литви та їхні права (Ст. 8–21).	97
2.3.4. Розділ III – Сейм (Ст. 22–39).	100
2.3.5. Розділ IV – Уряд (Ст. 40–63).	103
2.3.6. Розділ V – Суд (Ст. 64–69).	107
2.3.7. Розділ VI – Місцеве самоврядування (Ст. 70–72).	108
2.3.8. Розділ VII – Права національних меншин (Ст. 73–74).	108
2.3.9. Розділ VIII – Захист Республіки (Ст. 75–77).	109

2.3.10.	Розділ IX – Освітні справи (Ст. 78–82).	110
2.3.11.	Розділ X – Релігійні і культові справи (Ст. 83–87).	110
2.3.12.	Розділ XI – Основи державної економічної політики (Ст. 88–90).	111
2.3.13.	Розділ XII – Державні фінанси (Ст. 91–96).	112
2.3.14.	Розділ XIII – Соціальний захист (Ст. 97–101).	113
2.3.15.	Розділ XIV – Зміни і доповнення Конституції (Ст. 102–103).	114
2.3.16.	Розділ XV – Перехідні положення (Ст. 104–108).	115
2.4.	Перший Сейм.	116
2.5.	Клайпедська автономія.	118
2.5.1.	Шлях до приєднання (1918–1923 рр.).	118
2.5.2.	Тимчасовий статут Клайпедського краю (1923 р.).	121
2.5.3.	Паризька конвенція і Мемельський статут (1924 р.).	124
Міжрозділ 2.1.	Важливість прикладу: «балтійський поліс».	129
2.6.	Другий Сейм.	133
2.7.	Третій Сейм.	135
Міжрозділ 2.2.	Інші «нові держави» у I половині 1920-х рр..	136
	ІЛЮСТРАЦІЇ ДО РОЗДІЛУ II.	164
РОЗДІЛ III		
	ДОБА АВТОКРАТІЇ. КОНСТИТУЦІЇ ЛИТВИ 1928, 1938 РОКІВ.	173
3.1.	Переворот 1926 р..	173
3.2.	Нові реалії.	176
3.3.	Конституція 1928 р..	177
3.3.1.	Преамбула.	178
3.3.2.	Розділ I – Загальні положення (Ст. 1–8).	179
3.3.3.	Розділ II – Литовські громадяни та їхні права (Ст. 9–23).	180
3.3.4.	Розділ III – Сейм (Ст. 24–41).	182
3.3.5.	Розділ IV – Уряд (Ст. 42–65).	185
3.3.6.	Розділ V – Суд (Ст. 66–70).	189
3.3.7.	Розділ VI – Місцеве самоврядування (Ст. 71–73).	190
3.3.8.	Розділ VII – Права національних меншин (Ст. 74–75).	190
3.3.9.	Розділ VIII – Захист Республіки (Ст. 76–78).	191

3.3.10.	Розділ IX – Освітні справи (Ст. 79–83).	192
3.3.11.	Розділ X – Справи релігії і культу (Ст. 84–88).	193
3.3.12.	Розділ XI – Основи економічної політики держави (Ст. 89–91) та Розділ XII – Державні фінанси (Ст. 92–97).	193
3.3.13.	Розділ XIII – Соціальний захист (Ст. 98–102).	194
3.3.14.	Розділ XIV – Зміни і доповнення Конституції (Ст. 103–104) та Розділ XV – Перехідні положення (Ст. 105–107).	195
Міжрозділ 3.1.	Декальк тавневих днів.	198
3.4.	«Режим 17 грудня».	200
3.5.	Потрясіння 1934–1936 рр.	203
3.5.1.	Націонал-соціалістичний заколот.	203
3.5.2.	Червневий путч.	206
3.5.3.	Породження Великої депресії.	207
3.6.	Конституція 1938 р.	209
3.6.1.	Преамбула.	210
3.6.2.	Розділ I – Загальні положення (Ст. 1–10).	211
3.6.3.	Розділ II – Громадянство (Ст. 11–15).	213
3.6.4.	Розділ III – Права і обов’язки громадян (Ст. 16–26).	214
3.6.5.	Розділ IV – Релігія (Ст. 27–33).	216
3.6.6.	Розділ V – Сім’я і материнство (Ст. 34–35) та Розділ VI – Виховання й освіта (Ст. 36–43).	217
3.6.7.	Розділ VII – Праця (Ст. 44–47), Розділ VIII – Народне господарство (Ст. 48–56) та Розділ IX – Охорона здоров’я і соціальний захист (Ст. 57–60).	219
3.6.8.	Розділ X – Президент Республіки (Ст. 61–74).	221
3.6.9.	Розділ XI – Сейм (Ст. 75–94).	224
3.6.10.	Розділ XII – Уряд (Ст. 95–105).	228
3.6.11.	Розділ XIII – Закони (Ст. 106–112).	230
3.6.12.	Розділ XIV – Державний бюджет (Ст. 113–119).	231
3.6.13.	Розділ XV – Запит та інтерпеляція (Ст. 120–122).	233
3.6.14.	Розділ XVI – Адміністративний устрій Держави (Ст. 123–128).	234
3.6.15.	Розділ XVII – Суд (Ст. 129–132).	235
3.6.16.	Розділ XVIII – Захист Держави (Ст. 133–143).	236

3.6.17. Розділ XIX – Державний Контроль (Ст. 144–151).	238
3.6.18. Розділ XX – Зміни до Конституції (Ст. 152–154) та Розділ XXI – Прикінцеві положення (Ст. 155–156).	240
3.7. Роки ультиматумів.	241
3.7.1. Ультиматум 1938 р.	241
3.7.2. Ультиматум 1939 р. і втрата Клайпедського краю.	243
3.8. Оманливе затишшя весни-літа 1939 р.	247
Міжрозділ 3.2. Наступ автократій або заграва суворих часів.	248
3.9. Кінець державності, осінь 1939 – літо 1940 рр.	254
ІЛЮСТРАЦІЇ ДО РОЗДІЛУ ІІІ.	292
ЕПІЛОГ.	306
І. Доба	306
ІІ. Еволюція основного закону.	307
ІІІ. Спадщина.	313
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.	317
ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА.	319
SUMMARY.	349